Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 105 JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 4, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 4-го ЧЕРВНЯ 1996 р. Ч. 105. РІК CIII

Ю. БУЗДУГАН ЗАКЛИКАЄ СТВОРИТИ ДЕМОКРАТИЧНУ ОПОЗИЦІЮ

Київ. — Голова Ради Соціял-Демократичної Партії України Юрій Буздуган сказав 30-го травня, що потрібно заснувати демократичну опозицію до теперішнього Уряду, щоб позбавити ліві сили образу єдиних захисників інтересів народу в умовах кризи виплат. Про це повідомила УНІАР.

Виступаючи на пресконференції, присвяченій 6-й річниці заснування партії, Ю. Буздуган, який також є членом Президії Верховної Ради, заявив, що соціяльно-економічний і політичний курс, проголошений в Україні 1994 року провалився. Тому „найактуальнішим завданням усіх здорових політичних сил є створення демократичної опозиції до існуючого кримінально-бюрократичного режиму". На думку Ю. Буздугана, остаточним свідченням провалу курсу, розпочатого Л. Кучмою, є звільнення з посту прем'єр-міністра Євгена Марчука.

Ю. Буздуган вважає, що невиплата заробітної платні є більшою загрозою, ніж комунізм. За останні півроку, підкреслив він, заборгованість у платні постійно зростала, і в зв'язку з цим у вересні можлива висока страйкова активність, з якої скористаються ліві. Створення і організаційне оформлення демократичної опозиції як у Верховній Раді, так і поза її межами стане їм на перешкоді. Крім того, за його словами, демократична опозиція виведе політичне життя країни „за прокрустові межі хибного протистояння" між комуністами і Л. Кучмою.

„Ми збираємося об'єднуватися з усіма демократичними силами, які будуть стояти на становищі послідовної демократичної опозиції", — сказав він. На його думку, тепер схильність до формування такої опозиції виявляють Українська Республіканська Партія, Партія Справедливости і Партія Зелених. Ю. Буздуган також висловив жаль з приводу того, що „повторюється процес, який був при Леонідові Кравчукові, коли до пня скуповується опозицію". Тобто, щоб нейтралізувати впли-

(Закінчення на стор. 3)

В. Шмаров підкреслив важливість військової співпраці з Великобританією

Київ. — Поширення і гармонізація відносин із вояками Великобританії є пріоритетом для України у сфері військової політики, сказав міністер оборони Валерій Шмаров під час зустрічі з начальником штабу оборони Збройних сил Великобританії фельдмаршалом Пітером Вінджем. Про це повідомила УНІАР.

Британська військова делегація на чолі з П. Вінджем здійснювала офіційну візиту в Україну, що тривала від 30-го травня до 2-го червня. Крім зустрічі з В. Шмаровим, П. Віндж зустрівся також з рядом українських генералів.

В. Шмаров оцінює прибуття британської військової делеґації до України як ще один крок на шляху поглиблення співробітництва між українськими і британськими вояками.

На його думку, цей рік є роком оптимізації двосторонніх контактів між двома державами у військовій сфері. Проте, вважає В. Шмаров, є необхідність наповнити це співробітництво більш конкретним змістом.

Під час зустрічі сторони обговорили також виконання миротворчої місії українськими і британськими вояками в Боснії.

В рамках програми візити заплановано відвідати Академію Збройних Сил України, авіаційний гарнізон в Миргороді, навчально-тренувальний центр протиповітряної оборони біля Васильківа. Також П. Віндж мав побувати у штабі Військово-Морських Сил України в Севастополі і піднятися на палубу корабля „Гетьман Сагайдачний".

Україна потребує компетентних службовців

Київ. — Україні потрібні кваліфіковані і відповідальні державні службовці, а не службовці, які здатні лише діяти за вказівкою згори. Такою була основна думка промови Президента Леоніда Кучми, яку він виголосив 30-го травня перед слухачами і викладачами Академії Державного Управління з нагоди 1-ої річниці закладу.

„Оскільки об'єктивно так склалося, що попередня система підготови державних службовців у нас була зорієнтована, якщо можна так сказати, на формування 'управлінця-ретранслятора', то нині Україна перш за все потребує 'управлінця-генератора', спеціаліста, здатного приймати компетентні рішення, бачити наслідки від їх реалізації й організувати ефективну працю, керувати колективами і реґіонами", — сказав Л. Кучма.

Він зазначив, що у сфері державного управління потрібно розв'язати два завдання. Перше полягає в налагодженні ефективної системи підготови державних службовців, а друге — в забезпеченні відповідного „справді державного" рівня управління. Друге завдання можливо виконати, сказав Президент, лише за умови виконання першого.

Л. Кучма назвав академію елітним закладом, оскільки рік тому в ній почався новий етап підготови вже національної генерації державних службовців.

Академія створена в результаті президентського указу з 30-го травня 1995 року. Вже 150 випускників академії працюють у державному управлінні, а 2,000 фахівців пройшли на її базі перевишкіл.

Україна стала без'ядерною державою

Київ. — 1-го червня Україна повністю позбулася ядерної зброї, вивізши до Росії останню ядерну боєголовку, повідомив Ройтерс, покликаючись на Президента Леоніда Кучму.

Стверджуючи, що Україна завершила процес вивезення стратегічної ядерної зброї до Росії, Л. Кучма закликав інші держави також ліквідувати свій ядерний арсенал.

Президент України зазначив, що, постраждавши від чорнобильської катастрофи, український народ добре усвідомлює можливі наслідки від ядерної зброї.

Він закликав інші держави взяти приклад з України і зробити все можливе для якнайшвидшого знищення всіх ядерних ракет.

Україна, до недавнього часу третя ядерна надпотуга в світі, виконала своє зобов'язання в рамках тристоронньої угоди, підписаної 14-го січня 1994 року президентом ЗСА Биллом Клинтоном, президентом Росії Борисом Єльцином і колишнім Президентом України Леонідом Кравчуком. Після розпаду СССР, Україна успадкувала 1,600 стратегічних боєголовок, 300 ракет і 2,500 одиниць тактичної ядерної зброї.

Л. Кучма висловив сподівання, що інші країни і далі надаватимуть Україні допомогу у знищенні 130 тепер порожніх ракетних шахт, а також в оплачуванні ядерного пального для ядерних електростанцій.

За тристоронньою угодою 1994 року, Україна мала отримати 1 блн. дол. компенсації за від-мову від ядерної зброї. Росія повинна була про-дати компоненти від боєголовок З'єднаним Стейтам і надати компенсацію Україні переважно у формі ядерного пального для ядерних електростанцій.

ЗСА пообіцяли Україні 350 млн. дол додаткової допомоги, а Росія минулого місяця погодилася надати 450 млн. дол. компенсації за тактичну ядерну зброю, яку Україна віддала ще на першому році незалежности.

Л. Кучма сказав, що позбувшись своєї ядерної зброї, Україна засвідчила свою підтримку світу, вільного від ядерної зброї. За його словами, повна ліквідація ядерного арсеналу України дає їй можливість втілити в життя ідею без'ядерної Центральної та Східної Европи „від Чорного до Балтійського моря".

З усіх колишніх республік СССР, крім Росії, тільки Білорусь ще має на своїй території 18 ядерних боєголовок.

Коментують ситуацію у Верховній Раді

Київ (УНІАР).— Колишній Президент України Леонід Кравчук ситуацію у Верховній Раді назвав "парляментарною кризою" і закликав керівників груп і фракцій обґрунтувати свої мотиви щодо відмови реєструватися. Тоді, на думку Л. Кравчука, стане відомо, хто за конституцію, а хто проти неї. Кравчук також запропонував змінити правильник так, щоб Верховна Рада могла працювати при реєстрації 225 депутатів.

Керівник соціялістичної фракції Іван Чиж пояснив дії лівих протестом проти намагань розглянути проєкт конституції в першому читанні й винести його на референдум. При цьому він зазначив, що не вірить заяві Президента щодо проведення референдуму у вересні. Це, на думку Чижа, сказано лише, щоб "відвернути увагу", а референдум буде проголошено в половині червня.

Секретар Ради національної безпеки Володимир Горбулін сказав: "Я не бачу нічого страшного в тому, якщо перше читання конституційного проєкту у Верховній Раді не відбудеться". На його думку, якщо ліві заблокують конституційний процес і 4-го червня, то Президент змушений буде винести на референдум проєкт конституції, підготовлений і погоджений комісією.

Голова Постійної комісії з питань свободи слова і засобів масової інформації, депутат від фракції комуністів Віктор Понеділко зазначив, що О. Мороза з керівного крісла усунути можна, але для цього необхідно: розглянути це питання на Президії Верховної Ради, включити його у порядок дня сесії на конкретний день, провести таємне голосування бюлетенями і, нарешті, для такого голосування має бути кворум, тобто, не менше ніж 278 зареєстрованих депутатів. Понеділко переконаний, що ліві в цьому голосуванні участи не візьмуть, отож кворуму не буде.

В оприлюдненій заяві Християнсько-Демократичної Партії України сказано, що конституційний процес опинився під серйозною загрозою, про що свідчать останні події у Верховній Раді. Християнсько-демократи вважають, що проєкт конституції треба виносити на референдум.

(Закінчення на стор. 3)

А. Гор і Л.Кучма розмовляли телефонічно

Київ (УНІАР).— У суботу, 1-го червня, Президент України Леонід Кучма розмовляв телефонічно з віцепрезидентом ЗСА Албертом Гором на прохання останнього.

В ході розмови йшлося про поглиблення двосторонніх відносин та обговорено низку міжнародних питань, зокрема шляхи і способи закріплення стабільности в Европі.

А.Гор поінформував Л. Кучму про те, що Адміністрація ЗСА погодилася з ініціятивою Президента України щодо створення українсько-американської міждержавної комісії. Згадана комісія покликана сприяти поширенню двосторонніх взаємин у зовнішній політиці, а також у галузях економіки, безпеки, торгівлі та інвестицій. Міждержавну комісію очолюватимуть Президент Л. Кучма та віцепрезидент А. Гор.

Усунено трьох старшин Військово-повітряних сил

Вашінґтон. — У четвер, 30-го травня, командування Військово-повітряних сил ЗСА повідомило, що в наслідок слідства у справі недавньої летунської катастрофи у Хорватії реактивного військового літака, в якій загинув секретар Департаменту торгівлі Роналд Бравн і 34 інші особи, усунено з керівних постів трьох старшин Військово-повітряних сил.

Звільненими від виконування обов'язків були генерал Вілліям Стівенс 86 авіяційного ескадрону з летунської бази у Рамштайні в Німеччині та його двох заступників. Їх звільнено „за невміння виконувати свої обов'язки" та „втрачене до них довір'я головнокомандуючого". Вони не дотримали правил, які зобов'язували перевірити стан і безпеку летовища у Дубровнику, де мав приземлитися згаданий літак.

Офіційні чинники Пентагону підкреслили, що до кінця слідства напевно ще також інші старшини Військово-повітряних сил будуть усунені зі своїх становищ з оскарженням занедбання своїх обов'язків. Генерал В. Стівенс і його заступники полковники Роджер Гансен і Джан Мазуровскі покищо виконуватимуть інші обов'язки.

Повний звіт слідства буде закінчено вже наступного тижня, і близькі до цієї справи особи стверджують, що в ньому сподіваються побачити вичисленими також інші фактори, котрі були причинниками тієї катастрофи 3-го квітня, включно з погодою та не надто доброю практикою перевірки безпеки.

Б. КЛІНТОН МАЄ НАДІЮ НА Б. НЕТАНЯГУ

Вашінґтон. — Виступаючи з традиційним суботнім радіозверненням до громадян країни, президент Билл Клинтон повідомив про свою телефонічну розмову зі щойно вибраним на пост прем'єр-міністра Ізраїля Беняміном Нетаняґу.

Президент Б. Клінтон сказав, що ця розмова „дала підстави для доброї надії".

Віддаючи належне недавньому прем'єрові Ізраїля Шимонові Перезові, Б.Клінтон назвав його „одним з найбільших миротворців сучасности".

Тим часом Шая Базак, представник нового ізраїльського прем'єра, повідомив у розмові з журналістами, що Б. Нетаняґу передусім дбатиме про економічний розвиток країни, вважаючи пріоритетними питання промислового інвестування. За останні чотири роки ізраїльська економіка за обсягами виробництва зросла на одну третину. У великій мірі це пов'язано з пожвавленням торговельних стосунків, уможливлених миром з арабами. Саме тому багато хто в Ізраїлі побоюється, що прихід Б. Нетаняґу до влади загальмує або взагалі заблокує мирний процес.

Рівень інфляції значно підскочив за останні декілька тижнів, досягнувши 14 відсотків на рік. У минулому році інфляція становила 8.2 відсотка. Курс ізраїльського шекеля щодо доляра також впав.

Б. Нетаняґу пообіцяв продовжувати переговори з палестинцями і Сирією, однак найбільш впливові лідери партії Лікуд вже остерегли, що новий уряд не передасть Геброну під арабську контролю, щоб не перетворити це місто „у розсадник тероризму проти ізраїльтян".

В Україні

УКРАЇНА НЕ ПОВТОРИТЬ КРОКІВ БІЛОРУСІ

КИЇВ.— Голова Верховної Ради України Олександер Мороз відвідав Литву. У Ризі він зустрівся з керівниками фракцій литовського парламенту і в розмові з ними висловив переконання, що країни Центральної та Східної Европи мали б здійснити кроки, адекватні крокам України в питанні набуття позаблокового з метою розширення зони миру і довір"я в Европі. О. Мороз також запевнив, що "Україна не має наміру повторювати кроки Білорусі, але розширення НАТО може привести до створення інших військових бльоків".

ПАТРІОТИ БОРЯТЬСЯ ЗА ОДНОМОВНУ ДЕРЖАВУ

КИЇВ.— Національно-патріотичні сили закликають до єднання у боротьбі за одномовну Україну. На конференції, присв'яченій мовним положенням у проєкті конституції, наголошено, що "двомовність — це антидержавна ідея, спрямована на конфліктність, бо двомовність на практиці — це російська одномовність". Представники товариства "Просвіта" запропонували створити інститут державних мовних інспекторів з широкими правами і також домагатися комплексної державної програми для утвердження української мови.

ВІЙСЬКОВА ПРОФСПІЛКА ЗАХИЩАЄ Л.КОСАКІВСЬКОГО

КИЇВ.—Незалежна Профспілка Військовослужбовців України (НПВУ) виступила на захист голови Київської Міської Ради Леоніда Косаківського. Голова профспілки Олександер Лалак сказав на пресовій конференції, що "адміністрація столиці України в особі Леоніда Косаківського зробила перший реальний крок для розв'язання проблем військовослужбовців у Києві", виділивши 15 блн.крб. членам НПБУ і понад 350 блн.крб.на зміцнення правоохоронних органів. Також споруджено 50 помешкань для моряків української флоти в Севастополі.

ЛІВІ ВИМАГАЮТЬ ДЛЯ СЕБЕ БІЛЬШЕ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ЧАСУ

КИЇВ.— Тут близько 50 представників Союзу Комуністів України (СКУ) пікетували будинок Державної телерадіокомпанії України. Співголова СКУ Олег Ракетін сказав, що вони протестують проти "антинародного і антиморального телебачення, яке не відображає реального життя трудівників", тому ліві сили домагаються більше телевізійного часу, щоб "розповісти людям про незаконний розвал СССР, правду про Біловезькі угоди". Більше телевізійного часу дасть можливість комуністам "викрити буржуазну сутність нової конституції і незаконність нав'язування конституційного процесу українському населенню, яке досі є складовою Совєтського Союзу".

Є.МАРЧУК ВВАЖАЄ, ЩО ПІСЛЯ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ВЛАДУ ТРЕБА ЗАМІНИТИ

КИЇВ. — На одній з пресових конференцій колишній прем'єр-міністер, а тепер депутат Верховної Ради України Євген Марчук сказав, що після прийняття конституції всі владні структури мають бути замінені, безумовно неодночасно, а за схемою, передбаченою основним законом. За його словами, почерговість заміни владних структур має не допустити до хаосу в урядових колах. Марчук зазначив, що "конституція - це межа, початок нової держави, і сфера управління має бути відредагвана під основний закон". Є. Марчук зазначив, що коли б конституцію готувала структура, котра знала б, що після її написання вона зійде з політичної арени, і ніхто не пристосовував би конституцію до себе, то вона була б набагато якіснішою.

ДЕПУТАТИ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАСУДЖУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ Л. КОСАКІВСЬКОГО

КИЇВ. — У зверненні до Президента, Верховної Ради і Кабінету Міністрів більшість депутатів Київської Міської Ради пишуть, що "діяльність Л. Косаківського - це політика встановлення одноосібної диктатури" і свідчення неправомірности його дій є досить переконливі. Депутати неодноразово зверталися до прокуратури і Верховної Ради зі скаргами на свавілля посадника і тепер вони просять затвердити звільнення Л. Косаківського.

БЛИЗЬКО 100 МЕШКАНЦІВ ЛЬВОВА ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У РОСІЙСЬКИХ ВИБОРАХ

ЛЬВІВ. — Тут у консуляті Російської федерації відбулася пресова конференція , на якій генеральний консул Вячеслав Барвін розповів про наближення президентських виборів у Росії та повідомив, що влада дозволила російським громадянам в Україні проголосувати в консуляті, оскільки у Львові є близько 100 російських громадян.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ звітами Уряду, економіка країни стає з дня на день сильнішою, беручи до уваги кількість продажу новозбудованих житлових приміщень у квітні, зокрема в північносхідніх реґіонах. Ринок праці також змінюється, про що свідчить вже восьмий з черги спад тих, які вперше голосяться по допомогу для безробітних. Одначе економічні аналітики твердять, що коли цей ріст не сповільниться, то знову можна сподіватися інфляції, котра в основному завжди має небажані наслідки.

КОЖНОГО РОКУ У ВАШІНҐТОНІ відбуваються різного роду крайові змагання для шкільної дітвори, щоб заохотити їх до плекання окремих зацікавлень з різних ділянок і предметів. Багато розголосу кожного року притягають правописні змагання слів— „спеллінґ бі". Цього року також багато уваги присвячено змаганням з географії де у середу, 29-го травня, переможцем став 12-річний мешканець з Верони в Ню Джерзі Сеї Фаянджу, який правильно визначив де лежить Андорра, невеличка країна між Францією та Еспанією.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ Міжнародного олімпійського комітету Хуан Антоніо Самаранч передав у дар Національному олімпійському комітетові Узбекистану авто „Мерседес-Бенц". Вручаючи подарунок, спеціяльний представник керівника МОК Томас Бах підкреслив, що це рішення прийнято з огляду на успіхи узбецьких спортовців, які за останні роки завоювали на різних міжнародних змаганнях понад тисячу медалів.

ТАК ЗВАНЕ ПАСИВНЕ куріння, тобто перебування з курцем в одному приміщенні, не створює ніякої загрози для здоров'я. Згідно з вислідами нового дослідження, проведеного шістьма незалежними европейськими вченими, нема найменшого риску захворіти раком легень, перебуваючи в одному приміщенні з курцем на праці чи вдома. Іншими словами, тютюновий дим не є канцерогеном. Ці вислідки суперечать давнішим даним, які одержали після дослідження цієї самої проблеми інші вчені, які стверджували, що жінки, чоловіки яких курять, мають більше шансів захворіти раком грудей, ніж ті, чоловіки яких не палять.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Там де зброя, там і гроші

Останні зміни в Уряді України, а конкретно резигнація Євгена Марчука із посту прем'єр-міністра та призначення на це місце близького союзника Президента Леоніда Кучми Павла Лазаренка, викликали широкі коментарі в пресі та серед політичних кіл України. Незалежно, які ці коментарі, одне певне, що причиною цієї зміни є сучасний економічний стан молодої держави, який був і є найважливішою і найбільш болючою проблемою.

Цього місяця завершилося півтора року, як Л. Кучма проголосив ряд радикальних змін у господарці держави, але хоч часу минуло доволі багато, важко завважити корисний оборот справи, а навпаки комунікатом з 27-го травня Президент ще раз підкреслив, що стан економіки ускладнюється.

Такі ускладнення помітні передусім у затримці з виплатою заробітної платні та інших соціяльних вимог, що доводить не лише до скрутного фінансового становища тисячів людей, але рівночасно до напруження і негативної настанови населення до дій Уряду.

Поганий економічний стан України пильно спостерігають не лише громадяни, які не отримують належної їм зарплати, але також чужоземні економісти та інвестори, які слідкують за розвитком подій в Україні. Тут на першому місці точно реєструють економічну температуру представники Міжнародного Монетарного Фонду, які обіцяли Україні фінасову допомогу.

Популярний англійський тижневик „Економіст" подав у травні актуальну картину фінансового стану України з останніми новими ускладненнями на цьому відтинку. Під промовистим заголовком „Далі плутанина", кореспондент з Києва інформує, що Міжнародний валютний фонд не є так охочий позичати всеціло обіцяну суму Україні і його члени точно слідкують за фінансовою ситуацією, узалежнюючи від неї позичку, яку будуть і надалі виплачувати тільки частинами. На думку обсерваторів, ціла ситуація є доволі ілюзорна і Президент Кучма старається балянсувати якмога найкраще державний бюджет рівночасно з економічними реформами, але це не міняє факту, що в минулому році господарка України в загальному була на 12 відсотків меньша, як в попередньому, а інфляція залишилася ще дуже високою. Чи і як Україна втримається на поверхні економічно, це питання, яке дуже цікавить представників МВФ. Песимісти, на думку англійського журналіста, уважають, що реформи на економічному відтинку ідуть надто поволі із-за повільної приватизації і посиленої корупції. Уважають також, що слабо розвинений ринок не допомагає стати Україні сильніше на ноги. Все ж оптимісти вірять в обіцянки Л. Кучми і в те, що Україна може допомогти собі відповідно поширеною торгівлею з іншими країнами.

Цей слабий, але таки оптимізм, підтверджує стаття в американському тижневику, присвяченому військовим справам, п. з. „Тижневик оборони Джейн'с". Там Кристофер Фосс вмістив цікаву інформаційну новину про конкретні можливості України у виробі та експорті наймодерніше вивінуваних танків Т-80-ЮД і Т-84. Виявляється, що виріб танків у Харкові датується ще зі совєтських часів, від 1980 року. Однак довідуємося, що там на окремій фабриці далі виробляють танки, в тому числі 80 відсотків типу Т-80-ЮД. Другий новіший тип Т-84 із використанням комп'ютерної системи і лейзера будують також на фабриках Харкова і як досі можуть зготовити 150 таких модерних танків. Там також у проєкційних бюрах випрацьовують модель нового, ще іншого танка. Коли Україна зможе ці танки продавати зацікавленим чужим державам, це повинно бути сильним застриком для поправи фінансової сили держави, в руках якої це виробництво досі лежить.

Завжди говориться, що там де зброя — там сила. Однак в існуючих тепер обставинах в Україні можна також надіятися, що там де зброя, там і гроші!

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Микола Світуха

ДЕБЮТ ЖУРНАЛУ

I

Важливість появи першого числа англомовного квартальника "Politics and the Times" Міністерства Закордонних Справ (МЗС) України на п'ятому році державної незалежности не можна переоцінити. Журнал заповнює наявну потребу систематично поширювати серед закордонних читачів інтерпретації подій в державному житті України і взагалі у світі з погляду українських інтересів. Він призначений для читачів, уже обізнаних зі стратегічними цілями державної політики, з проблемами гльобальної, а зокрема европейської безпеки і поширення НАТО, з нюансами багатосторонніх договорів про роззброєння, а також з вирішальними факторами, які визначують внутрішню економічну політику і нормують зовнішні торговельні відносини України з іншими державами.

Слід зазначити, що МЗС України продовжує регулярно видавати місячний журнал „Політика і Час" українською мовою, призначений для обговорення широкого діяпазону питань державної проблематики. На його сторінках виступають керівні співробітники різних міністерств, які займаються аналізою альтернатив державної політики і науковці різних інститутцій, які спеціялізуються в питаннях політичних і економічних реформ в Україні і загалом у Східній Европі. Цей журнал не призначений для читача пересічних часописів. На його сторінках друкуються статті не журналістів і не політичних теоретиків, а знавців складних проблем міждержавного співвідношення, на плечах яких лежить тягар відповідальности за успішне здійснення наміченого курсу чи пляну. Їм відомі безліч нюансів більш чи менш складних питань, без розуміння яких оцінка курсу державної політики не є можливою.

Із зрозумілих причин, дотеперішнє коло читачів україномовного журналу „Політика і Час" було обмежене до тих, які вільно володіють українською мовою. Саме тому поза кордонами України, зокрема в державах Заходу, журнал був мало кому відомим, хоч були намагання зацікавити його змістом різні урядові і академічні установи. Для видавання англомовного квартальника "Politics and the Times", при тому обсягом 96 сторінок, треба було перебороти немалі труднощі, тим більше в умовах дуже обмежених засобів. Дебют журналу слід насамперед завдячувати зусиллям головного редактора Леоніда Байдака і членів редакційної колегії журналу, а також Маркіянові Білинському, директорові Інституту Демократії ім. П. Орлика в Києві, який є відповідальним за переклад і англомовну редакцію.

Після звернення міністра закордонних справ Геннадія Удовенка до читачів першого числа квартальника "Politics and the Times", зміст журналу започатковує текст промови Президента Кучми на надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї ООН в Ню Йорку, в якій висунено ідею створення Економічної Ради Безпеки ООН з мандатом впливати на подолання економічних проблем світу, подібно до того як існуюча Рада Безпеки має мандат розглядати політичні питання, які можуть стати загрозою миру. Три ключові аспекти міжнародних співвідносин України обговорено у статтях трьох чільних політичних діячів: голови Верховної Ради Олександра Мороза („Шлях до Европи"), дорадника Президента з питань національної безпеки Володимира Горбуліна („Місце України в сьогоднішній Европі") і міністра закордонних справ Геннадія Удовенка („Відкрита, передбачальна і прагматична зовнішня політика").

(Закінчення буде)

Ольга Ісаєвич

ДОПОМОГА В НАУЦІ Й ОСВІТІ

Як відомо, неурядові організації виникають, щоб заповнити такі ніші у житті суспільства, які залишилися поза увагою державних чи бізнесових установ. Однією з таких ніш на сучасному етапі в Україні є інформаційна забезпечена наука та освіта. Силою обставин ці галузі неспроможні отримувати традиційним шляхом інформацію про найновіші досягнення світової науки і культури. Українсько-Американський Доброчинний Фонд „Сейбр-Світло" створений у 1990 році і покликаний допомогти у вирішенні цієї проблеми.

Американська Фундація „Сейбр", завдяки старанням українців діяспори, погодилася заснувати українську програму і постійно надсилає нам книжки і журнали. Величезну допомогу в реалізації цієї програми надали такі неурядові організації ЗСА, як Український Народний Союз, Союз Українок Америки, Фонд Катедр Українознавства Гарвардського Університету, Американці в Обороні Людських Прав в Україні, а також інші організації та численні приватні особи української діяспори.

За час діяльности фонду в Україні вже доставлено понад 300,000 примірників книжок і журналів з економіки, менеджменту, політології, права, соціології, інформатики, англійської мови, медицини та багатьох інших галузей знань. Тільки за минулий рік ми розповсюдили понад 15,000 назв книжок. У фонді створена і постійно доповнюється база даних реципієнтів, яка дозволяє оптимально розподіляти книжкові багатства і якнайповніше задовільняти потреби користувачів. Серед реципієнтів фонду є 66 національних та обласних бібліотек, 72 вищих навчальних закладів, 107 науково-дослідних інститутів, а також понад 4,000 інших колективних та індивідуальних користувачів з усіх областей України. На сьогодні фонд залишається найбільшим постачальником такої літератури в Україну.

Але окремими партіями час від часу стараннями українців Америки надходить література і з інших джерел для багатьох адресатів в Україні. Висилають свої дублети бібліотеки ЗСА і Канади, надходять видання УНІГУ, НТШ, Інституту ім. Липинського, Видавництва „Смолоскип", земляцьких об'єднань, таких як „Стрийщина", „Гуцульщина", „Надбужанщина", „Лемківщина" та інших. Література надходить від Союзу Українок Америки, Українського Народного Союзу, Українського Вільного Університету, приватних осіб. Нерідко пересилаються як цілі бібліотечні колекції, так і окремі добірки. Тільки фонд „Сейбр-Світло" за шість років своєї діяльности переправив цільові вантажі загальною кількістю до 100,000 примірників для понад 250 адресатів. Це крім тих книжок, які українці ЗСА передали безпосередньо до фонду для розповсюдження своєю системою.

Фонд володіє інформацією про ефективність використання надісланої літератури, а також даними, як часом невдало в діяспорі добирають адресатів для висилання літератури. Ми одержуємо численні схвальні відгуки про передані нами книжки, як вони використовуються у педагогічній і науковій роботі. А ще більше надходить прохань, замовлень на спеціялізовану літературу, яку ми намагаємося в міру наших дуже скромних можливостей здобувати як від видавництв, так і від бібліотек.

Як відомо, в Україні гостро не вистачає довідкової та енциклопедичної літератури. Про це нас постійно просять. І ось в минулому році вдалося налагодити контакти з редакцією „The World Book Encyclopedia", внаслідок чого ми одержали прекрасні 24-томні енциклопедії 1994 року видання, де міститься об'єктивна інформація про Україну. Український Народний Союз зробив також великий дарунок для України, передавши фондові для розповсюдження 70 комплектів дуже цінної двотомної Енциклопедії Українознавства. Цього року фонд розпочав роботу за новою інформаційною технологією, що перебачає розповсюдження інформації, записаної на електронних носіях (CD-ROM дисках і дискетах) з використанням Internet. Американська фундація „Сейбр" постійно забезпечує нас CD-ROM дисками з цінною інформацією, намагається виконувати наші замовлення і допомагає налагоджувати контакти з потенційними джерелами літератури.

Допомога інформацією, яку надають ЗСА Україні, є, можливо, одним з найважливіших видів допомоги. Вона цінна не тільки тим, що дає доступ до сучасних знань, але стимулює вивчення англійської мови. Фахівці мають можливість діставати такі книжки, про які вони могли тільки мріяти як у часи Совєтського Союзу, так і тепер, коли Україна не має можливости їх купувати.

Петро Балей

СПОГАДИ ГЕТЬМАНА П. СКОРОПАДСЬКОГО

I

Завдяки науково-видавничій діяльності Східньоевропейського Дослідного Інституту ім. Вячеслава Липинського в Філядельфії і при співпраці Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського, Національної Академії Наук України в Києві та Інститута східньоевропейських досліджень НАН України вийшло академічне видання „Спогади Гетьмана Павла Скоропадського" за час від кінця 1917 до грудня 1918 року.

Головний редактор видання і невтомний організатор наукових сил для цього діла, як і фінансових засобів, проф. Ярослав Пеленський, президент філядельфійського Інституту ім. В. Липинського, доклав багато ініціятивної праці, щоб рукопис гетьмана 75-річної давности зробити офіційним джерелом для історіографії великої революції в Україні.

У склад редакційної колегії увійшли: Лев Біляс, Геннадій Боряк, Кирило Вислобоков, Констянтин Гломозда, Богдан Коваль, Євген Зиблікевич (покійний вже), Олена Отт-Скоропадська, Георгій Папакін, Христина Пеленська, Віталій Передрієнко, Руслан Пиріг, Олександер Рубльов, Павло Сохань.

Вступні статті до „Спогадів" написали: Ярослав Пеленський — „Передмова" (25 стор.), Олена Отт-Скоропадська, Павло Гай-Нижник — „Павло Скоропадський: коротка хроніка життя, 1873-1945" (8 стор.), Віталій Передрієнко — „Лінґвістичні засади опрацьовання тексту" (8 стор.). Російськомовний текст „Спогадів" — „Воспоминания: конец 1917 года по декабрь 1918 года" вміщений на 281 стор. „Коментарі", або примітки, до названих у тексті осіб, подій, місцевостей та окремі пояснення тексту опрацювали: Констянтин Гломозда, Руслан Пиріг, Олександер Рубльов за співучастю Констянтина Бондаренка, Федора Проданюка, Галини Сварник (55 стор.). У розділ „Додатки" увійшли: Павел Скоропадский — „Мое детство на Украине"; Олена Отт-Скоропадська — „Спогади мого дитинства"; Єлисавета Кужім-Скоропадська — „Уривок із Споминів" (разом 80 стор.), „Ілюстрації" (16 стор.), „Покажчик імен та географічних назв" (16 стор.).

Фінансували видання цього тому спільно: Фонд „Відродження" (Київ), Олена Отт-Скоропадська та Східньоевропейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського у Філядельфії. Художнє оформлення Георгія Сергеєва.

Вихід у світ „Спогадів гетьмана Павла Скоропадського" стене для майбутньої історичної науки та політичної публіцистики тим необхідним свідченням головної дійової особи семимісячного періоду правової держави Другого Гетьманату, яке у староримському праві було основою судочинства: "Audiatur et altera pars" (Треба вислухати й протилежну сторону). В ідеологічно-політичній публіцистиці різних партій ми в більшості випадків зустрічали неприхильні оцінки, а то й ворожі, гетьманському періодові 1918 року, або, щогірше, обходження цього періоду мовчанкою. Були, очевидно, прихильні та ідеалізуючі спомини і монографії на цей державотворчий період його співробітників та сучасників, але жоден із них не має тієї вагомої автентичности щодо окремих подій, реальних можливостей під фактичною окупацією всієї української території німецькими й австрійськими військами, та серед ідеологічно поляризованого і анархізованого непереборливою пропагандою зовнішнього ворога і внутрішньопартійної опозиції. А проте спогади П. Скоропадського написані у спокійному та примирливому тоні щодо політичних противників та ідеологічних ворогів.

(Закінчення буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Павло Лопата

Калейдоскоп образотворчих виставок у КУМФ

З приходом теплих і сонячних днів, під час яких і українська громада крадькома вибирається з метрополії міста Торонто на північ у свої літні оселі, у галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації закінчується виставочний сезон картин та творів різних мистців. А вони, як ті журавлі, прилітають звідусіль. Кажуть, що Бог любить трійцю, тож першими, немов „трійця", загостили до КУМФ справді три мистці-українці з Вільнюсу. Там вони вже роками живуть і творчо працюють. На виставці, відкриття якої відбулося 17-го вересня 1995 року, два мистці, а саме: Юрій Григорович та Валерій Лобунець, представили пейзажі, красвиди та куточки різних вулиць міста з чепурними хатами і мурованими будівлями, понад якими в далечині видно було то голі гілки дерев пізньої осени, то вежі або куполи різних святинь. Третій, Володимир Матійко, з філософським світосприйняттям, показав 13 картин, окремі композиції яких творили триптихи та пентатихи у вохристих та бронзово-темних кольорових тонах.

Художника Миколу Канюса з Івано-Франківського, на відміну від мистців з Литви, хвилює більш історична тема України. Тому в картинах під назвами „Витязь", „Тимофій", „Авдій", „Данило та Василько Романовичі" пізнати видатних осіб, які споруджували городи і церкви та стояли на чолі княжих військ, що були завжди готові боротися проти чужого наїзника на нашій українській землі. Ця виставка, що складалася з 38 картин, тривала від 14-го до 28-го жовтня.

Виставку 66 картин відомого мистця, майстра побутових сцен та пейзажів з танцюючими козаками і дівчатами, Івана Бельського, офіційно відкрив у неділю, 5-го листопада, Владика УКЦ Торонто та Східньої Епархії Ізидор Борецький. Він багатьом присутнім на виставці пригадав про цікаві життєві епізоди, які траплилися мистцеві при розмальовуванні різних церков і кількох портретів самого Владики, що постійно їх зближували один до одного та поєднали у глибоку взаємну пошану та любов.

У круглу 20-ту річницю існування КУМФ авторові цих рядків, з усіма його зусиллями, успішно вдалося зорганізувати культурний та святковий бенкет під патронатом Української Спілки Образотворчих Мистців (УСОМ), який відбувся в суботу, 2-го грудня, в залі Інституту св. Володимира. У програмі цього вечора головну увагу було спрямовано на постать маляра-маестра Михайла Дмитренка — засновника УСОМ в Торонто на початку 50-их років. З нагоди 87-ліття цього мистця-монументаліста, у двох виставочних залах галерії для відзначення 20-ліття КУМФ зорганізовано ретроспективну образотворчу виставку. Під час експозиції, що тривала від 3 до 24 грудня, на стінах висіли переважно портретні картини, випозичені від колекціонерів Дмитренкового мистецтва. Друкований невеликого формату каталог залишився як пам'ятка на згадку про ці дві імпрези.

Три наступні виставки в КУМФ — мистців з Києва. Під назвою „Родовід Саєнків" відбулося відкриття виставки творів майстра Олександра Саєнка — батька Ніни Саєнко та дідуся Олени Майданець. Як дочка, так і внучка, перший раз в Канаді показали мистецькі роботи — килими, інкрустацію соломою та батік, які вони викристалізували на першотворах Олександра, що так нам нагадали школу Михайла Бойчука із використанням народних орнаментів та чітких іконографічно-візантійських ліній.

Киянин художник Борис Плаксій також показав свої найновіші полотна під час вернісажу, початок якого відбувся у неділю, 28 лютого, і тривав до 15 березня цього року. На підставі бачених його олійних картин уже на другій з черги виставці у КУМФ, у першій, що відбулася в березні 1991 року, репрезентували мистця твори більш технічно витончені у згармонізованих кольорових відтінках і не так простої тематики. Вони насправді філософські, з глибоким замисленням над життям та єством людини на земній кулі. Проте портретистом Б. Плаксій на останній виставці виявився, кажучи одним словом, знаменитим.

Після п'яти років знову приїхав маестро Феодосій Гуменюк з Києва до Торонто з творами не монументальнішими, ніж попередньо. Раніше виконані роботи тепер були на виставці, відкриття якої відбулося 24 лютого, доповнені новими акварельними творами, які більшістю складали одну цілісну серію під назвою „Писанкова Україна". У кожному окремому творі домінантною темою можна було збагнути українські народні вірування та традиційні обрядові свята, вкомпоновані у великого формату писанки.

Мисткиця Ірина Івахів, що народилася в Торонто і здобувала мистецьку освіту в рідному місті, в Монреалі та Ню Йорку, в галерії КУМФ показала 22 роботи, з яких більше половини були створені за останні два роки. На великого формату полотнах, хоч були і маленького, вона з розмахом пензля зображує й анатомію людини у різних позах, а також моделі та акти. Твори, в яких мисткиня зображує природу, виявилися професійно виконані, але до неї вона звертається рідше.

У передостанній виставці картин в галерії КУМФ мисткині Лариси Сушко репрезентувала її велика кількість швидкоруч намальованих етюдів. Проте її чоловік, Анатолій Мухортов, показав складніші за змістом твори. Обоє вони приїхали чотири роки тому з Одеси і тепер проживають у Торонто.

Як подарунок у День Матері для української громади Торонто, відбулося відкриття виставки творів-офортів молодої мисткині Оксани Мовчан з Києва. За символічно-насиченими сюжетами вона подалася до джерельних пошуків, читаючи Біблію. Таку тематику підтверджують назви її високопрофесійного виконання мистецькі твори: „Вигнання з раю", „Самота Гетсиманського саду", „Йордан", диптих „Благословення", „Лотова жінка" та інші. О. Мовчан — аспірантка Академії Образотворчого Мистецтва, може послужити своїми успіхами і досягненнями та наполегливою працею прикладом для творчого стимулу української молоді не тільки України, але й Канади та Америки. Бажаємо їй дальших мистецько-творчих результатів.

Баль матурантів в Торонто

У суботу, 4-го травня 1996 року, відбулося величаве святкування-бенкет у залі Інтернаціонального Пляза Готелю в Торонто, всі школи українознавства влаштували т. зв. „Матуральний Баль". Це сімдесять один молодих і вродливих хлопців та дівчат здали матуральні іспити українознавства. Тому що це було спільне свято свідомої української молоді і їхніх родин, то відразу відчувалося добру руку організаторів під проводом голови Шкільної ради Люби Зараски та численних батьків, які так щиро причинилися до успішности цих святкувань, як голова матурального комітету С. Бень, Ореста Хахула, Т. Когут та І. Кравець. Це також свято дбайливих директорів шкіл та заслуженого учительського складу. Директорам було вручено китиці квітів.

У своїй знаменитій і короткій промові Л. Зараска між іншим сказала: „Ми українці, горді своїм походженням, своєю національною самобутністю, а одночасно і приналежністю до канадської багатокультурної громади... Ви абітурієнти є відмінні українські діти в Канаді, бо ви не лише знаєте англійську і французьку мови, а й українську, а деякі навіть інші. У вас принаймні потрійні знання. Мова є інструментом міжнародного спілкування. Це робить вас шляхетнішими особами. Україна має потенціял бути могутньою державою, її потрібно молодих людей зі знанням мов, які могли б включитися в нову культурноекономічну розбудову і співпрацю між Канадою і Україною та одночасно встояти в головному руслі „ґльобального села". Вона також проголосила нову стипендію КФУС на суму 4,000 дол. Разом із дипльомами абітурієнтам вручено 2-ий том кан. Енциклопедії Українознавства. Своєю присутністю звеличали цей бенкет також владики Ізидор Борецький та Юрій. Дуже гарні і дбайливо підготовані промови виголосили: К. Вовк, Ол. Добровольська, І. Литвин, А. Петрик, С. Рожанець, К. Хоптяна, Р. Цилюпа та О. Сливинська.

Головну доповідь виголосив колишній абітурієнт Свято-Миколаївської школи, пластун, який студіював у Роял коледжі у Вікторія, Б. К. та Роял мілітарі коледжі у Кінґстоні, здобувши ступінь інженера-електрика, а тепер капітана у 405-му Ескадроні Орлів, працюючи навіґатором у літаку Аврора капітан Андрій Соханівський. Він у святковій уніформі капітана, виголосив своє слово на актуальну тему українською мовою коротко і змістовно. Він з гумором натякав своїм слухачам про його роки навчання на курсах, про підручники та інші „Тіні забутих предків". Він кинув поглядом на ті роки у світлі, Берлінський Мур, Афґаністан, поневолення України тощо. Сьогодні все змінилося. Україна є вільною, нові страждання через Чорнобильську аварію, небезпека російської імперії. Він закликав молоденьких друзів і подруг шкіл українознавства до праці, до дисципліни, витривалости, послідовности і довір'я до себе. Бо свої успіхи у війську він завдячує Свято-Миколаївській Школі. Українознавчі знання є потрібні, бо хто в майбутньому виправлятиме помилки про Україну в пресі, телевізії тощо. Ваша українська освіта дасть вам змогу інтелегентно висловлюватися про українські і світові справи, — говорив він. Він інколи має можливість репрезентувати Канаду. Наприклад у жовтні 1994 року його екіпаж прилетів до Норвегії брати участь у перших морських маневрах країн НАТО і країн програми „Партнери Миру". Хоч Україна є активним членом цього договору, вона не вислала жодного корабля. Кораблі російської фльоти були запрошені, хоч не є членами. Через брак знання англійської мови зі сторони російської фльоти та брак перекладачів з російської на англійську мову, йому доручили вітати росіян". Звичайно я вітав по-українському. Вони мене розуміли і були здивовані, що молодий канадський офіцер їх вітає українською мовою. Це був шок для росіян, а для українців в російській фльоті велика радість. Мені було дуже цікаво спілкуватися з російськими і українськими офіцерами, і властиво я був єдиний, що міг це зробити. Остаточно він закликав до дружности тепер зі своїми товаришами, бо матимете друзів на ціле життя. Він закликав їх також цікавитися українським життям та обороняти українські інтереси, перебирати завдання старших у школах та організаціях та продовжувати працю батьків для добра Канади і України. „Збагачуйте своє знання повсякчасно і я є певний, що доб'єтеся великих успіхів у житті!."

Після відспівання академічного гимну „Ґавдеамус іґітур" та молитви, що її проказав Владика Юрій, абітурієнти і гості продовжували забавлятися.

Володимир Соханівський

Відзначення 10-ліття Чорнобиля в Байоні

В неділю, 5-го травня ц. р., українська громада в Байоні відзначила 10-ліття трагічного вибуху в Чорнобилі. Програма була доволі багата, головно через окремий концерт, який дала нюйоркська „Думка" з цієї нагоди. Відтак відбулося прийняття, кошти якого були вдвічі більші, як нормально, бо весь дохід, поза актуальними видатками, призначалося на Фонд допомоги дітям Чорнобиля.

Це недільне відзначення було попереджене два тижні перед тим молитовною відправою „Interfaith Service", яка відбулася у справді екуменічному дусі з участю римо-католицького, українського католицького і православного кліру та двох рабинів. Шкода тільки, що учасників цієї відправи, в противенстві до тих, що прибули до собору св. Патріка в Ню Йорку, було надзвичайно мало, головно українців, які цей захід ініціювали.

За президіяльним столом — о. Маріян з української католицької церкви в Байоні, о. М. Лев від української православної церкви, посадник міста Леонард Кічек з дружиною, Алекс Кузьма, координатор Чорнобильської коаліції „Виклик Чорнобиля-96", ведуча програмою Люба Бережна — від Українського Народного Дому в Байоні, і Ричард Ендрас — від Комітету відзначення 10-ліття чорнобильської катастрофи.

Отець Маріян відкрив свято молитвою, по якій хор „Думка" відспівав свою десятиточкову програму. Без перебільшення можна сказати, що одна точка була краща від другої — і за змістом, і за виконанням. Між ними були такі улюблені всіма нами твори, як „Блажен муж" київського напіву в обробці А. Гнатишина, „Покаянний псалом" А. Веделя („Покаяніє отверези ми двері"), „Хай Воскресне Бог" Д. Бортнянського, з численними солістами, „Вірую", київський напів, в аранжуванні того самого А. Гнатишина та інші. На окрему увагу заслуговують чудова „Плотія", музика І. Дамаскіна, також з численними солями і хоровими композиціями, та „Христос Воскрес", зовсім дотепер незнане і ніде не співане, композитора з Києва Пилипа Козицького. Чудову програму і прегарне виконання хору затемнила лише вийнятково кепська акустика Народного Дому.

Після концерту хору виступали діти Школи Українознавства з Джерзі Сиіті з декляма́ціями і співами. Деякі діти, зокрема новоприбулі з України, мають незаперечні драматичні таланти, а їх українська мова є часом набагато краща від нашої, старих політичних еміґрантів.

Вкінці по бенкеті першим зайняв слово посадник Л. Кічек, який виявився шкільним товаришем Люби Бережної. Він зауважив, що Чорнобиль від самого початку був нуклеарно рискований, а його реактор ч. 4 не був би прийнятий, як безпечний, у жодній країні світу, за вийнятком Совєтського Союзу. Тепер нуклеарну технологію Росія транспортує до Ірану. .

В наслідок чорнобильського вибуху згинуло 60,000 осіб, дальших 50,000 є серйозно хворі, п'ять мільйонів є поважно пошкоджені, хоч дійсні числа, яких точно не знає ніхто, можуть бути багато вищі. Одна четверта національного бюджету України йде на Чорнобиль. Дітей стараються посилати до інших країн на лікування і відпочинок.

Головну промову мав А. Кузьма, голова Фонду допомоги дітям Чорнобиля. Сам за фахом правник, випускник Ейл університету в Ню Гейвен і NYU Law School в Ню Йорку. Висловив зворушення виступом хору „Думка" з Ню Йорку, бо сам довгі роки співав в хорах у трьох стейтах. Щиро подякував громаді Байону за допомогу Фондові. Недавно відправлено cardo двома літаками „Антонов" і „Мрія", вартістю 2 млн. дол., з того І. 3 млн. дол. зібрано від нас, а решту додали американці. Найважніше нам довести до відома світового співтовариства, що Чорнобиль — це ґльобальна трагедія і ґльобальна проблема, а не чисто українська. Завдяки нашим старанням багато часописів помістило статті про Чорнобиль, як наприклад, „Washigton Times", „Boston Globe", „The Jersey Journal", „Star Ledger" та інші. Як стався вибух в Чорнобилі, то в Норвеґії, 15,000 кілометрів на північ загинули олені. Ця трагедія 270 разів більша, як Гірошімська. Чорнозем знищений в трьох областях. Найбільше заражена радіяцією ріка Прип'ять, притоки Дніпра донесли радіяцію до Чорного моря; із все ще незабезпеченого реактора протікає радіяція в місцеві криниці. Рак щитовидної залози у дітей збільшився на 100 відсотків.

Д-р Матківський розповідав, що за десять літ своєї практики мав один випадок рака щитовидної залози. Найбільше вразливі на захворювання діти. Число дитячих захворювань, головно ракових, подвоїлося, а за найближчих десять років буде ще гірше. Радіоактивні ізотопи осідають в землі, в лісах, в людях, у внутрішніх органах. Вже дуже багато пачок пішло в Україну з лікарствами, діяґностичними апаратами типу „MRI", які допомагають виявити хворобу в ранній стадії і її вилікувати. Смертність дітей в Україні найвища в цілій Европі. Діти родяться здеформовані, молоді супружжя бояться через те мати дітей, тому приріст населення значно зменшився. Ті, що гасили пожежу, головно мужчини в тридцятих роках, вмирають поголовно. Це безперечно герої, які знали, що гасячи пожежу, призначені на смерть.

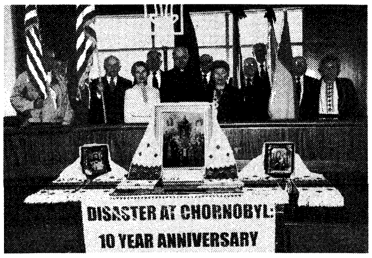
За десять років наша громада зібрала 2.5 млн. дол. і ми можемо бути горді за наші здобутки. Але допомога і наша жертвенність мусить бути стала. Дуже жертвенно помагають обидві українські церкви. Архиєпископ Української Православної Церкви Антоній передав чек на 40,000 дол. СУА також щедро помагає. Мусимо молитися, щоб усі ми могли зносити ці терпіння, які впали на нас. Мусимо пам'ятати за тих, що загинули і допо-магати тим, що залиши-лися хворими.

М. Катериняк від Комітету відзначення передав чек А. Кузьмі, щоб хоч трохи, як він сказав, зменшити терпіння дітей.

Л. Бережна подякувала ще раз усім за присутність, комітетові за працю, хорові, дітям і доповідачам за виступи і після того о. Михайло Лев закінчив свято молитвою.

Емілія Смалько

Українська громада в Томс Рівер відзначила 10-ліття Чорнобиля

Отець А. Молодович із групою громадян з Томс Рівер, Н. Дж.

Незносимі муки, які переніс український нарід під пануванням Москви, переходять усяку людську уяву. Поминувши двохсотлітнє нищення української культури перед пануванням комунізму, а відтак голод, розстріли і заслання у Сибір, незміриме спустошення нанесла Москва українській нації: організованими голодоморами.

10 років тому зумисне, або через некомпетентність московсько-комуністичного уряду, Москва завдала Україні смертельного удару — вибух на електричній атомовій станції в Чорнобилі. І так, як закривала Москва правду від народу, про голоди, так і хотіла закрити правду про атомовий вибух. Невинних дітей вигнали святкувати перше травня під опади радіяції. Але це не вдалося закрити, бо отруйна радіяція понеслась поза кордони „імперії зла", перші відгукнулись скандинавські країни.

Тому, що світ поволі забуває про це злодіяння, то ми тут мусимо будити сумління світу до цієї ґльобальної катастрофи, яка сталася в Чорнобилі 26-го квітня 1986 року.

З цього приводу в дні 21-го квітня, в церкві св. Стефана в Томс Рівер, Н. Дж., о. Августин Молодович відправив Богослуження та Панахиду в пам'ять жертв Чорнобиля та виголосив відповідну проповідь.

Рівнож у дні 27-го квітня, в місті Вудбридж, українська громада з Томс Рівер взяла активну участь у жалобній демонстрації, висловивши співчуття нашим братам в Україні. Також голос співчуття висловив американський політичний світ стейту Ню Джерзі.

Громадяни Томс Рівер підтримують резолюцію уряду Ню Джерзі, що її внесли сенатори Джеймс Е. Мек Ґріві та Роналд Р. Райс, за що їм щира та глибока подяка від українського народу та від нашої громади.

Після прочитання резолюції слідувала програма, в якій короткими, але змістовними промовами виступили: мейор міста Вудбрідж Джеймс Е. Мек Ґрівій, від Американсько-Українських Ветеранів з Перт Амбою командир Віллям Ґлохау. Відтак о. А. Молодович з української католицької церкви Вознесіння в Перт Амбой провів благальну молитву за опікунство над жертвами Чорнобиля. Зворушливі завваги до цієї трагічної події виголосили: піддиякон Джан Баляш від української православної катедри св. Димитрія з Картерету, від католицької церкви св. Стефана в Томс Рівер Петро Грицак, а Джан Бортник коротке слово виголосив по-англійськи від Українсько-Американського Клюбу в Томс Рівер. Співав хор з української католицької церкви Вознесіння в Перт Амбой під дидиґентурою Джорджа Шевчука.

Молитву-благословення провів о. Орест Підлипчак з української католицької церкви св. Марії в Картереті.

Піднесенням українського прапора та відспіванням українського національного гимну закінчено поминки в пам'ять загиблих, чи потерпілих від нещастя в Чорнобилі.

Поїздку до Вудврідж організував Петро Грицак.

Іван Ільків

Коментують...

(Закінчення зі стор. 1)

Керівник фракції НРУ Вячеслав Чорновіл вважає, що про друге читання проєкту конституції не може бути мови. "У нас взагалі є сумніви, чи буде схвалений проєкт у першому читанні і чи не зірвуть цей процес комуністи",— зазначив Чорновіл на засіданні Центрального проводу Руху. Керівництво НРУ вимагає від Президента чітко назвати дату проведення референдуму з приводу конституції та визначити етапи його підготовки. На думку В. Чорновола, з вини Верховної Ради і Президента втрачено нагоду для успішного завершення конституційного процесу уже в червні. Якщо до вересня конституцію не затвердять, то це приведе до кризи держави.

Ю. Буздуган...

(Закінчення зі стор. 1)

вових представників опозиції, їм пропонується державну працю.

Голова СДПУ підкреслив, що його партія зберегла своє політичне обличчя, тільки завдяки тому, що майже завжди була в опозиції до Уряду.

Статегічним завданням СДПУ, сказав Ю. Буздуган, є „перехід від авторитарно-корпоративної держави, якою Україна є тепер, до соціяльно-корпоративної", тобто держави соціяльного партнерства.

В проєкті нової програми партії, яку представив журналістам заступник голови Програмової комісії СДПУ Антон Фінько, основну увагу звернено саме на випрацювання концепції соціяльного партнерства.

Наріжними каменями нової програми є, за словами А. Фінька, пріоритет прав людини як конституційний принцип розбудови держави; побудований на принципі субсидіярности земельний устрій України; кейнсіянські засади розбудови української економіки; сприяння становленню в Україні солідарного громадянського суспільства; визначення парляментарної республіки як найбільш відповідної для України форми правління.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН, хоч стривожений можливістю поразкипрем'єр-міністра Ізраїля, Шімона Переза, все ж таки заявив, що дальше підтримуватиме народ Ізраїля. Він також підкреслив, що незважаючи на кінцеві висліди голосування, він сподіється, що заходи переговорів у справі замирення на Близькому Сході будуть продовжуватися. Крім того, президент Клінтон зазначив, що „політика ЗСА залишається незмінною — підтримати народ Ізраїля, демократичні процеси там і заходи для осягнення миру".

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в суботу 25-го травня 1996 р. відійшов у вічність на 84-му році життя

бл. п.

ІВАН ТАРАТУЛА

нар. 21-го вересня 1912 р.
в с. Страдч, Яворівський район, Львівська область

ПАНАХИДА відбудеться у вівторок 4-го червня 1996 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Капали в Міннеаполіс, Мінн.

СЛУЖБА БОЖА і ПОХОРОН відбудуться у середу 5-го червня 1996 р. у церкві св. Константина о год. 9:30 ранку, а відтак на цвинтар Пречистої Діви Марії в Міннеаполісі.

Залишилися у глибокому смутку в Україні:
син — ЮЛІЯН з дружиною ЛЮБОЮ і дочкою ЗОРІЯНОЮ
сестра — МАРІЯ НАВРОЦЬКА
та ближча і дальша родина в Україні.
ДРУЗІ та ПРИЯТЕЛІ в ЗСА

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з друзями і знайомими, що 28-го травня 1996 р. з волі Всевишнього по короткій і тяжкій недузі відійшла від нас у вічність на 56-му році життя наша найдорожча ДРУЖИНА, ДОЧКА, СЕСТРА, СИНОВА і БРАТОВА

бл. п.

МАРТА СТЕФАНІЯ ШМІҐЕЛЬ

з роду КРАМАРЧУКІВ

довголітня членка СУА, пластунка, співосновниця Фонду Катедри Українознавства, ініціяторка української радіо-програми, основниця і голова Комітету Допомоги Україні і Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, член Ради Директорів ККДУ від 1990 р., всебічна активістка у місцевій громаді.

ПАНАХИДА відбулася у п'ятницю 31-го травня 1996р. у похоронному заведенні Павла Гарріса.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відправлено в суботу 1-го червня 1996 р. в українській католицькій церкві св. Йосафата. Тлінні останки спочили на Holy Sepulchre Cemetery в Рочестер, Ню Йорк.

У глибокому смутку:
муж — д-р БОРИС
батьки — ІВАН і МАРІЯ КРАМАРЧУК
брат — ОЛЕГ А. КРАМАРЧУК з дружиною РОКСОЛЯНОЮ і сином ОЛЕСЕМ
теща — ІРЕНА ШМІҐЕЛЬ
шваґер — інж. ЛЮБОМИР ШМІҐЕЛЬ з дружиною ЛЮБОЮ і родиною
родини — КРАМАРЧУКІВ
— ЛАПУНЬКІВ (Канада)
— ТИЦЬКИХ
— ЧОРНОБІЛІВ
— ВИСОЦЬКИХ (Чикаґо)
— ПАВЛОВИЧІВ
— ШМІҐЛІВ
і дальша родина в ЗСА, Канаді, Україні й Австралії.

Згідно з бажанням покійної замість квітів просимо складати в її пам'ять пожертви на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля через місцевий комітет, що його покійна очолювала (конто ч. 107123 в Українській Кредитовій Спілці) Рочестер, Н.Й.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН минулого четверга, 30-го травня, публічно підтримав справу поліційної години для молоді. Виступаючи в Ню Орлінс на Міжнародній жіночій конвенції Церкви Бог в Христі, він підкреслив, що заведення поліційної години для молоді нижче 17-ти років в деяких більших містах країни зменшило злочинність у цій віковій групі майже на 27 відсотків. Саме з уваги на те, щоб запобігти дальшому ростові злочинности серед підлітків, Президент закликав інші міста застосовувати поліційну годину, котра виказується дуже корисним чинником не тільки у припиненні злочинства серед молоді, але також як засіб кращих успіхів у навчанні та ближчого родинного співжиття.

КОМЕНТУЮЧИ передвиборчу програму кандидата на президента Росії, лідера комуністів Геннадія Зюганова, московська газета „Куранти" пише: „Якими словами і термінами комуністи маскують свої справжні наміри? З одного боку, їм треба, щоб прихильники зрозуміли: Зюганов — вірний син Комуністичної партії, а не якийсь там рожевий соціял-демократ. А з другого боку — для залучення додаткових голосів Компартія мусить висунути не програму реставрації соціялізму, а документ, спрямований на пошуки якогось третього шляху Росії... Що ж збираються будувати комуністи разом з народними патріотами? „Постіндустріяльне суспільство на основі колективних цінностей нашого народу". Ця словесна еквілібристика не може нікого ошукати: „передвиборча програма Зюганова закладає економічні основи повернення до соціялізму і комунізму. Вони так нічого й не зрозуміли, нічого не навчилися, крім хіба вміння краще маскувати свої наміри і справжні цілі".

Д-р М. Шеґедин та Львівський Медичний Коледж

В неділю, 31-го березня ц. р., українська громада в Чикаго, УЛТПА, СУА і Рух гостили ректора Львівського Медичного Коледжу д-р Марію Шеґедин, яка виступила з цікавою доповіддю на тему: „Медицина і здоров'я людей в Україні — що ми маємо, що робимо і куди йдемо?"

Д-р м. Шеґедин (перший ряд, друга зліва) серед членів УЛТПА в Чикаґо.

Народилася д-р Шеґедин у Львові, де закінчила Львівський Медичний Інститут та захистила кандидатську працю з кардіології під керівництвом відомого проф. Юліяна Децика.

В 1991 році була вона вибрана на директора Медичного училища, яке у 1993 році за ініціятивою д-ра Шеґедин перетворено на Медичний Коледж з чотирирічним навчанням та бакалаврським дипломом для випускників. Це сталося в день 220-их роковин заснування Акушерської Школи у Львові першим протомедиком Галичини Андрієм Крупинським в жовтні 1773 року.

Недавно д-р Марія Шеґедин одержала від Міської Ради будинок при вулиці Котляревського ч. 53, де відкрився притулок для старших і невиліковно хворих людей, як клінічна база для студентів. В цьому госписі будуть навчатися і працювати молоді медсестри і лябоaccess ранти із вищою медичною освітою. Під цю пору в цьому Медичному Коледжі навчається 1,500 студентів, де їхніми учителями є 133 викладачі, серед яких є доктори і кандидати медичних наук.

Д-р М. Шеґедин, ректор Львівського Медичного Коледжу, працює над створенням нової системи медичної освіти в Україні. Вона створила і запровадила в життя програму підготови медсестри-бакалявра.

Вона приїхала до ЗСА і працює у Коледжі медсестер при Іллинойському університеті над випрацюванням проєкту співпраці між Іллинойським університетом та Медичним Коледжом у Львові, а також над спільним науково-дослідницьким проєктом, на який сподіється одержати поважний доляровий ґрент.

Після короткого представлення гості д-ром Павлом Пундієм, д-р М. Шеґедин розповіла статистично і цікаво про теперішній стан медичної освіти та охорони здоров'я в Україні, як наприклад: зріст смертности, а відносно зменшення народження дітей, з того 45 відс. недоношених дітей, а 30 відс. дітей хворі на інфекційні хвороби; зріст рака легенів внаслідок курення і екологічного занечищення довкілля; зріст пухлинних недуг (щитовидної залози у дітей) внаслідок чорнобильської катастрофи; 24 відс. зріст захворінь на туберкульозу легенів; в 1995 році тільки у Львівській області було 162 випадків захворінь на дифтерію, з того 32 дітей, померло шість осіб; зріст алькоголізму і наркоманії; тільки 38 відс. потреб в медикаментах держава забезпечує людей безкоштовно.

В Україні тепер є 15 медичних університетів і сім факультетів удосконалення лікарів та два приватні медичні інститути у Дрогобичі і у Києві (Університет Народної Медицини).

Медичне навчання триває тепер шість років, а інтернатура і спеціялізація від одного до трьох років, маґістратура і аспірантура два або більше років. Стоматологічні і фармацевтичні студії тривають п'ять років.

Тепер в Україні проводяться реформи охорони здоров'я, фінансування на особу (а не на ліжко у лікарні), зменшуються видатки на лікарні, а більше видається на амбулаторії, які дають первинну медичну допомогу, що дає початок до розвитку сімейної медицини, як на Заході.

В Україні тепер налічується 117 середніх медичних закладів з дворічним або довшим терміном навчання.

Середня медична освіта є тепер підвищена з двох до 4 років, яка підготовляє кращих медсестер-бакалаврів, наприклад Львівський Медичний Коледж. Плянується створити ассоціяцію медичних сестер, щоб підвищити статус середнього медичного персоналу.

Після цікавої доповіді були численні запити і дискусії (проф. Василь Трухлий, д-р Леся Рудавська-Коленська, д-р Лідія Серединська, д-р Андрій Бровар та інші).

Редактор „Нової Зорі" Іванна Ґорчинська привітала і подякувала від СУА і Руху д-рові М. Шеґедин за цікаві інформації. Цей виступ д-р Шеґедин підготовив і провадив медик Олег Березюк, який багато їй поміг у відвідинах в Чикаґо.

На кінець д-р Шеґедин подякувала своїм приятелям та чикаґській громаді за сердечне приняття та моральну і матеріяльну підтримку.

На закінчення слід додати, що д-р Марія є одружена з д-ром Юрієм Шеґедином, професором гістології у Львівському Медичному Університеті та є матірю двох дітей, сина Святозара — медика, та дочки Ярослави — студентки Львівського Університету.

П. Пундій

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 455-го Відділу

З днем 1-го червня 1996 року 455-ий Відділ злучиться з Відділом 489-им, якого секретарем є:

ГАЛИНА КОЛЕССА

Просимо членів 455-го Відділу звертатися у всіх справах вплачення вкладок та забезпечення до секретаря 489-го Відділу на адресу:

Ms. Halyna Kolessa
100 Montgomery St. Apt. 8-I, Jersey City, NJ 07302
(201) 434-0237

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

для

Членів і Відділових Організаторів УНСоюзу

УНСоюз пропонує

нові і дешевші термінові пляни

на 1, 5 і 10 років

Наприклад, візьміть до уваги ось таку пропозицію:

35-літній мужчина, не курящий, може тепер забезпечитися на суму 250,000 дол. за річну вкладку 480 дол. впродовж 10 літ.

За інформаціями для інших віків просимо телефонувати на число

1 (800) 253-9862